

การพัฒนาแบบแผนการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรม
ของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
THE DEVELOPMENT MODEL FOR THAI MANNERS TO PROMOTE PERSONALITY BY
BUDDHIST INNOVATION OF STUDENTS
IN THE PRIMARY SCHOOLS UNDER BANGKOK

กัลยรัตน์ คำคุณเมือง, Kanyarat Kamkonmuang¹

อินตา ศิริวรรณ, Intha Siriwan²

สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, uddhipong Srivichai³

จุฑามาศ วารีแสงทิพย์, Jutamas Vareesangthip⁴

E-mail: padafoundation@pada.or.th

Received: October 18, 2022 Revised: April 11, 2023

Accepted: April 11, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ 2) เพื่อพัฒนาแบบแผนการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ 3) เพื่อเสนอแบบแผนการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน และสนทนากลุ่ม 8 รูป/คนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า :

¹ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย / Buddhist Educational Administration Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

⁴ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

1. สภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการนั่ง การยืน การเดิน การแสดงความเคารพ และการส่งและการรับสิ่งของ

2. พัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน หลักการฝึกมารยาทไทย วัตถุประสงค์การฝึกมารยาทไทย ความสำคัญและประโยชน์ของมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ระบบงาน ประเภทมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการแสดงความเคารพ การส่งและการรับสิ่งของ การยืน การเดิน การนั่ง กระบวนการจัดการตามวิธีการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ แนวทางการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ด้านการส่งและการรับสิ่งของ โครงการการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนหลักสังกัดวัด 4 ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหาร การตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง แนวทางการประเมินตามแบบมารยาทไทย ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จตามบริบทของโรงเรียน

3. รูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จในการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมตามองค์ความรู้ PTS

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทย; พุทธนวัตกรรม; นักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the condition of practicing Thai manners for personality promotion, 2) to develop a model for practicing Thai manners for personality promotion, and 3) to propose a model for practicing Thai manners for personality promotion through Buddhist innovation of Elementary School students of Schools under the Bangkok Metropolitan Administration. It was mixed research methodology, quantitative research asking a sample of 370 people, its statistics used were percentage, mean, and standard deviation, qualitative research conducted by interviewing 10 experts and focus group with 8 heads using content analysis.

Research results found that:

1. The state of Thai etiquette training for promoting personality through Buddhist innovation of elementary school students at schools under Bangkok Metropolitan Administration in all 5 aspects was at a high level overall, i.e. sitting, standing, walking, showing respect, and sending and receiving items.

2. Development of Thai etiquette training model to promote personality through Buddhist innovation of elementary school students in Bangkok Metropolitan Administration consists of 4 parts: Part 1 dealing with preamble, conditions of school, principle of Thai etiquette training, its objectives, significance, and benefits. Part II; model, system, types of Thai etiquette to promote personality in 5 aspects; respects, delivering and receiving things, standing, walking, sitting, management processes of Thai etiquette training methods for personality promotion, guidelines for practicing Thai etiquette to promote personality, delivering and receiving of items, Thai etiquette promotion project for personality promotion through Buddhist innovation of elementary school students in schools under the jurisdiction of Bangkok, and 4 *Sangkhahavatthu* principle. Part III; The implementation process consists of administrative structures, decision making of executives and related persons, appraisal guidelines of Thai etiquette practice, Part IV; success conditions according to the school's context.

3. The model for practicing Thai etiquette for personality promotion through Buddhist innovation of elementary school students in Bangkok Metropolitan Administration consists of 4 main parts: Part 1: Introduction, Part 2: Model, Part 3: Implementation Process, Part 4: Conditions of the success in practicing Thai etiquette for promoting personality through Buddhist innovation based on PTS knowledge.

Keywords : Development of a Model for Practicing Thai Etiquette; Buddhist Innovation; Elementary School students under Bangkok.

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีบทบาทสำคัญในการช่วยการศึกษาให้บรรลุอุดมการณ์ทางการศึกษา นโยบาย การ

จัดการศึกษาตามมาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา ที่มีใช้จัดอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม หรือกระทรวงอื่น เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อย 1 ครั้งในทุก ๆ 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน⁵

โรงเรียนมีบทบาทสำคัญโดยตรงที่ต้องการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญคือการสร้างเสริมพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เกิดขึ้นตามวัย และศักยภาพของผู้เรียนพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นบุคคลมีความรู้ ทักษะความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ ส่วนประกอบที่สำคัญยิ่ง⁶ ก็คือ กระบวนการการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้จากการสัมผัส และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดทักษะชีวิต มีความชำนาญในการแก้ปัญหารอบตัวที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน มีคุณธรรม สามารถดำเนินชีวิตที่ดีได้ตามความพออยู่พอดีพอประมาณของแต่ละคน และพร้อมที่จะปรับตัวเองให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในอนาคตของกระบวนการพัฒนาตนเองตามหลักพระพุทธศาสนา มีการฝึกฝนพัฒนาบ่อย ๆ จนเกิดเป็นนิสัยที่ดีในแต่ละบุคคล คือ “คิดดี พูดดี ทำดี” อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ก็จะเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข⁷

การบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตน ผู้บริหารในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม

⁵ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 536 หน้า 51 (1 พฤษภาคม 2562).

⁶ นงคราญ จันทรวงษ์ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2561), หน้า 28.

⁷ โครงการโรงเรียนศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมอบอุ่น,[ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.SILA5.COM/SCHOOL/in dese/ dettell,01 สิงหาคม 2565>].

กับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยต้องสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์แก่การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารงาน โดยให้บุคลากรร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถ ผู้บริหารต้องมีความสามารถสร้างขวัญ และกำลังใจให้ ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงาน เกิดความรัก ความศรัทธาในหน่วยงาน เสียสละเพื่องาน ห่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิดสติปัญญา หาทางปรับปรุงในงานนั้นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น⁸

ผู้บริหารในโรงเรียนตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ระดับต้น ระดับสูง แต่ละระดับย่อมมีความสำคัญไม่แพ้กัน ซึ่งบุคคลเหล่านั้น นอกจากจะมีลักษณะต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้บริหารทั้งทางด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ มีบารมี มีอำนาจน่าเกรงขาม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้อาวุโสก็ตาม แต่สิ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ ภาวะผู้นำที่จะต้องนำพาโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปสู่การพัฒนา เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษาปกติ ทั้งนี้ ปัญหาเรื่องภาวะผู้นำก็มักเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันเสมอ เช่น การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ แก้ปัญหาในองค์กรไม่ได้ เกิดความขัดแย้งที่ไม่มีวันจบสิ้น ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน หรือเรื่องความควบคุมอารมณ์ตนเองไม่อยู่ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์น้อย จนกระทั่งเรื่องการผิดศีลธรรม มองข้ามบรรยากาศในการทำงาน ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขาดการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ และประชาชน ปัญหาไม่ยุติธรรม ไม่มีวิสัยทัศน์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และระเบียบปฏิบัติ การตัดสินใจที่ขาดหลักเกณฑ์ และการมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่ และระเบียบปฏิบัติ การตัดสินใจที่ขาดหลักเกณฑ์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ดีพอ และเรื่องที่มีปัญหามาช้านานสำหรับผู้นำ คือไม่โปร่งใสในการทำงาน⁹ มารยาทไทย ถือเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งควบคู่กับสังคมไทยตลอดมา และผู้ที่มีมารยาทย่อมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งในปัจจุบันเยาวชนในสังคมไทยส่วนมากมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นเพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมอันดีงาม ที่สืบทอดและปฏิบัติกันมาแต่โบราณให้คงอยู่ การปลูกฝังมารยาทไทยจึงเป็นเรื่องที่ดีที่จะได้ปลูกฝังในเด็กให้มีความรัก ให้เข้าใจในศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมของไทย เพื่อให้นักเรียนได้อนุรักษ์ และรักษาวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ตลอดไป การมีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีความขยันอดทน มี

⁸ พิชาราช พันธ์แซ ผู้นำกับการจัดการเปลี่ยนแปลง พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุง), กรุงเทพมหานคร : แอคทีฟพริ้นท์, 2560), หน้า 42

⁹ ธงชัย สันติวงษ์, องค์การ และบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 20, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2561), หน้า 403

ความซื่อสัตย์สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ที่มีเป็นลักษณะของภาวะผู้นำ สอดคล้องตรงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สังคหวัตถุ 4 ประการ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตา เมื่อพิจารณาผู้นำที่ประสบความสำเร็จทั้งในอดีต และปัจจุบัน พบว่า ผู้นำจะต้องมีหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ประการ ดังกล่าว ยึดเหนี่ยวเป็นข้อปฏิบัติที่เกื้อหนุน ส่งเสริมให้เป็นผู้นำที่น่าเคารพ ศรัทธา ได้รับการยอมรับ สามารถครองใจผู้ร่วมงาน และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคได้¹⁰

ด้วยจากเหตุปัจจัยหลายประการนี้ จึงทำให้เยาวชนขาดการดูแลเอาใจใส่ เสพสื่อแทนการเลี้ยงดู จึงเป็นเหตุทำให้เยาวชนส่วนใหญ่มิ่พฤติกรรมที่ก้าวร้าว มีมารยาทที่หยาบกระด้าง พูดจาไม่ไพเราะเหมาะสม ไม่รู้จักกาลเทศะ มีจิตสาธารณะน้อย มีสมาธิสั้น มีบุคลิกภาพไม่ดี มีมารยาทไม่งดงาม ซึ่งสังคมมีการพัฒนาทางด้านวัตถุ แฟชั่น และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว รวมถึงการเข้าถึงสื่อเกือบทุกช่องทางเป็นไปได้ง่าย และรวดเร็ว อีกทั้งเศรษฐกิจที่ทำให้สถาบันครอบครัวไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กันมากนัก เพราะมุ่งหวังที่จะทำงานเลี้ยงชีพ จนเจือปากท้อง เพื่อให้คนในครอบครัวได้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุข

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “การพัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทย ส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรม ของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร” เพื่อนำเสนอให้แก่โรงเรียนนำไปใช้ฝึกปฏิบัติกับนักเรียนตามลำดับต่อไปเชื่อมโยงความเป็นมาของวัฒนธรรมกับชุมชนและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ล้วนมีคุณค่าต่อจิตใจและมีความศักดิ์สิทธิ์และงดงามเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวไทย¹¹

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้โดยมาจากความร่วมมือของวัดและชุมชนในการบริหารจัดการร่วมกันซึ่งจะเป็นการอาศัยกันและกันในการพัฒนาวัดของชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างมั่นคง ถาวรสืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

¹⁰ คุรุรายละเอียด, พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยาย, (พิมพ์ครั้งที่ 4), 2557, หน้า 1121

¹¹ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 536 หน้า 51 (1 พฤษภาคม 2562)

1. เพื่อศึกษาสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อเสนอรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1) ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น 437 โรงเรียน โดยมีครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 14,535 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คน โดยได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกันและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95%

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 รูป/คน เพื่อทราบรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนาพูดคุยกันประมาณ 8 รูป/คน ของกลุ่มปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องการพัฒนาแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย

พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวข้องกับสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรัตตรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครนี้ วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อหา ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรัตตรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน

	ตัวแปรที่ศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑	ด้านการแสดงความเคารพ	๔.๒๖	๐.๕๕	มาก
๒	ด้านการส่งและการรับสิ่งของ	๔.๒๕	๐.๕๗	มาก
๓	ด้านการยืน	๔.๓๕	๐.๕๗	มาก
๔	ด้านการเดิน	๔.๓๐	๐.๖๓	มาก
๕	ด้านการนั่ง	๔.๓๘	๐.๖๕	มาก
	รวม	๔.๓๑	๐.๕๙	มาก

2. ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรัตตรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยโครงการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรัตตรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น โครงการมหกรรมส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทย

หลักสังคหวัตถุ 4 ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจนักเรียนให้เกิดความรักในการฝึกมารยาทไทย มี 4 คือ 1) ทาน การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน 2) ปิยวาจา วาจาอ่อนหวานว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา 3) อุตถจริยา การประพฤติประโยชน์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมในการสร้างกิริยาวาจาที่ถือว่าเรียบร้อย การปฏิบัติตนโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ชัดเกล่าให้เป็นไปตามความนิยมยอมรับของสังคมแต่ละสังคม 4) สมานัตตตา การสอนนักเรียนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย นำพาฝึกมารยาทไทยอย่างต่อเนื่องเพื่อขัดเกลานักเรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดีสง่างาม อนุรักษ์มารยาทไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป

ขั้นตอนการนำไปใช้

1) โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้าน การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณีในเรื่องดังต่อไปนี้” 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่าง 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง 3) ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20อย่าง 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่าง

2) การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดนโยบายหลักด้านการรักษา สืบต่อมรดกทางวัฒนธรรม และความภูมิใจในความเป็นไทย ด้วยการปลูกจิตสำนึก ส่งเสริมค่านิยมและอัตลักษณ์ความเป็นไทย ผ่านกิจกรรมการฝึกมารยาทไทย ส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3) แนวทางการประเมิน แนวทางการประเมินตามแบบมารยาทไทย (ตามแบบของกระทรวงวัฒนธรรม) ในด้าน 1) ด้านการแสดงความเคารพ 2) ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 3) ด้านการยืน 4) ด้านการเดิน 5) ด้านการนั่ง

ส่วนที่ 4 เจาะใจความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น นโยบาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพให้นักเรียน โดยการพัฒนากระบวนการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปวัฒนธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. ผลเสนอรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

จากการพัฒนากระบวนการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปวัฒนธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงและ

นำเสนอรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (ฉบับสมบูรณ์) ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ คือ 1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียนความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทย การอบรมสั่งสอนจากโรงเรียน การได้รับอิทธิพลจากสื่อและการได้รับอิทธิพลในการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรม 2) หลักการ ได้แก่ หลักการฝึกมารยาทไทย กิริยาวาจาที่แสดงออกด้วยความสุภาพเรียบร้อย ดึงดูด และประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบแผนที่ได้กำหนดขึ้น 3) วัตถุประสงค์ ได้แก่ วัตถุประสงค์การฝึกมารยาทไทย 8 ข้อ 4) ความสำคัญของมารยาทไทย เป็นการแสดงกิริยาให้เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และกาลเทศะ มารยาทไทยถือเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติการเห็นคุณค่าอนุรักษ์และมีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบแผน 5) ประโยชน์ของมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ได้แก่ สร้างกิริยาวาจาที่ถือว่าเรียบร้อย การปฏิบัติตนโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ชัดเจนให้เป็นไปตามความนิยมยอมรับของสังคมแต่ละสังคม

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ คือ 1) ระบบงาน ได้แก่ 1) ระบบงาน ได้แก่ ประเภทมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการแสดงความเคารพ 2) ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 3) ด้านการยืน 4) ด้านการเดิน 5) ด้านการนั่ง 2) กระบวนการจัดการ ได้แก่ กระบวนการจัดการตามวิธีการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ 5 ด้าน 3) แนวทางการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 6 ข้อ 4) โครงการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น โครงการมหกรรมส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทย 5) หลักสังคหวัตถุ 4 ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจนักเรียนให้เกิดความรักในการฝึกมารยาทไทย มี 4 คือ 1) ทาน การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน 2) ปิยวาจา วาจาอ่อนหวานว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา 3) อุตถจริยา การประพฤติประโยชน์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมในการสร้างกิริยาวาจาที่ถือว่าเรียบร้อย การปฏิบัติตนโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ชัดเจนให้เป็นไปตามความนิยมยอมรับของสังคมแต่ละสังคม 4) สมานัตตตา การสอนนักเรียนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย นำพาฝึกมารยาทไทยอย่างต่อเนื่องเพื่อชัดเจนนักเรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดี ส่งเสริม อนุรักษ์มารยาทไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ คือ 1) โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่ง

พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้าน การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณีในเรื่องดังต่อไปนี้” 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่าง 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ มี ภาระหน้าที่ 22 อย่าง 3) ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่าง 4) ด้านการบริหารงาน ทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่าง 2) การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดนโยบายหลักด้านการรักษา สืบต่อมรดกทางวัฒนธรรม และความภูมิใจในความเป็น ไทย ด้วยการปลูกจิตสำนึก ส่งเสริมค่านิยมและอัตลักษณ์ความเป็นไทย ผ่านกิจกรรมการฝึก มารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) แนวทางการประเมิน แนวทางการประเมินตามแบบมารยาทไทย (ตาม แบบของกระทรวงวัฒนธรรม) ในด้าน 1) ด้านการแสดงความเคารพ 2) ด้านการส่งและการรับ สิ่งของ 3) ด้านการยืน 4) ด้านการเดิน 5) ด้านการนั่ง

ส่วนที่ 4 เจาะใจความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น นโยบาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในการฝึก มารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพให้นักเรียน โดยรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสามารถ

4. การอภิปรายผล

1 ผลการศึกษาสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อสภาพการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูป ธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการนั่ง ด้านการยืน ด้านการเดิน ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการส่งและการรับสิ่งของ

จากผลการศึกษาครุโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครสะท้อนให้เห็นถึงนักเรียน ไหว้ผู้มีพระคุณ ผู้ที่มีอายุมาก และผู้ที่ให้ความเคารพนับถือ กราบพระพุทธรูป พระสงฆ์ ปุชนิยสถาน ปุชนิยวัตถุทางพระพุทธศาสนา ด้วยการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ และไหว้คนที่มีความอายุเท่ากันไหว้ทำความเคารพก่อนรับของจากผู้ใหญ่ ไหว้ผู้ใหญ่ก่อนลากลับหลังจากรับหรือส่งสิ่งของ ยืนเข้าแถวเมื่อทำกิจกรรมที่ต้องเรียงตามลำดับก่อนหลัง เดินผ่านผู้ใหญ่อย่างสวัสดี ไม่นั่งกระดิกเท้าหรือเขย่าขา เมื่อนั่งอยู่ในพิธีการ โดยผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กิตติพงษ์ เทียนตระกูล** และคนอื่น ๆ ได้วิจัยการประเมินผลโครงการมารยาทของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนอาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งสิ้น 2,644 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสังเกตบันทึกพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าสูงขึ้น นอกจากนี้อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติมอีก เช่น การแสดงละคร การจัดภาพยนตร์วีดิทัศน์สไลด์ ประกอบคำบรรยาย การแข่งขันตอบปัญหา เรื่องความ การประกวดมารยาทไทย ตลอดจนเชิญวิทยากรและผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย มาบรรยายและสาธิตกิริยามารยาทแบบไทย¹²

2 ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมการฝึกนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้แก่

รูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมการฝึกนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 2) หลักการฝึกมารยาทไทย 3) วัตถุประสงค์การฝึกมารยาทไทย 4) ความสำคัญของมารยาทไทย และ 5) ประโยชน์ของมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบงาน ได้แก่ ประเภทมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการแสดงความเคารพ 2) ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 3) ด้านการยืน 4) ด้านการเดิน 5) ด้านการนั่ง 2) กระบวนการจัดการตามวิธีการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ 3) แนวทางการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 4) โครงการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมการฝึกนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด

¹² **กิตติพงษ์ เทียนตระกูล**, รายงานการวิจัยการประเมินผลโครงการมารยาทของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(ฝ่ายประถม), (กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(ฝ่ายประถม), 2532), หน้า 85-92

กรุงเทพมหานคร เช่น โครงการมหกรรมส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทย 5) หลักสังคหวัตถุ 4 ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้างการบริหาร 2) การตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) แนวทางการประเมินตามแบบมารยาทไทย ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จตามบริบทของโรงเรียน

โดยผลการพัฒนารูปแบบรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรัตตรมส่งเสริมสะท้อนให้เห็นว่าหลักสังคหวัตถุ 4 มีส่วนสำคัญในการฝึกมารยาทไทยเนื่องจากเป็นหลักธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจนักเรียนให้เกิดความรักในการฝึกมารยาทไทย มี 4 คือ 1) ทาน การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน 2) ปิยวาจา วาจาอ่อนหวานว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา 3) อุตถจริยา การประพฤติประโยชน์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมในการสร้างกิจริยา วาจาที่ถือว่าเรียบร้อย การปฏิบัติตนโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ชัดเกล้าให้เป็นไปตามค่านิยมยอมรับของสังคมแต่ละสังคม 4) สมานัตตตา การสอนนักเรียนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย นำพาฝึกมารยาทไทยอย่างต่อเนื่องเพื่อขัดเกลานักเรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดี สง่างาม อนุรักษ์มารยาทไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภาพร ฉั่วพันธ์** ได้ทำวิจัยเรื่อง “ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัตยาไส อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลพบุรี” ผลการวิจัยพบว่า “การศึกษพบว่านักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหารได้เหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหารได้เหมาะสมมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีมารยาทในการรับประทานอาหารเหมาะสมมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”¹³

3 เสนอรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรัตตรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ คือ 1) สภาพแวดล้อมของโรงเรียนความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทย การอบรมสั่งสอนจากจากโรงเรียน การได้รับอิทธิพลจากสื่อและการได้รับอิทธิพลในการฝึกมารยาท

¹³ สุภาพร ฉั่วพันธ์, “ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัตยาไส อำเภอลำลูกเกด จังหวัดลพบุรี”, **สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต(จิตวิทยาการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554), หน้า 57.

ไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูป 2) หลักการ ได้แก่ หลักการฝึกมารยาทไทย กิริยาวาจา ที่แสดงออกด้วยความสุภาพเรียบร้อย ดึงดูด และประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบแผนที่ได้กำหนด ขึ้น 3) วัตถุประสงค์ ได้แก่ วัตถุประสงค์การฝึกมารยาทไทย 8 ข้อ 4) ความสำคัญของมารยาท ไทย เป็นการแสดงกิริยาให้เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และกาลเทศะ มารยาทไทยถือเป็น เอกลักษณ์และมรดกของชาติการเห็นคุณค่าอนุรักษ์และมีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบแผน 5) ประโยชน์ของมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ได้แก่ สร้างกิริยาวาจาที่ถือว่าเรียบร้อย การปฏิบัติ ตนโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ชัดเจนให้เป็นไปตามความนิยมยอมรับของสังคมแต่ละสังคม

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ คือ 1) ระบบงาน ได้แก่ 1) ระบบงาน ได้แก่ ประเภทมารยาทไทย ส่งเสริมบุคลิกภาพ ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการแสดงความรัก 2) ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 3) ด้านการยืน 4) ด้านการเดิน 5) ด้านการนั่ง 2) กระบวนการจัดการ ได้แก่ กระบวนการจัดการ ตามวิธีการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ 5 ด้าน 3) แนวทางการฝึกมารยาทไทยส่งเสริม บุคลิกภาพ ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 6 ข้อ 4) โครงการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทย ส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เช่น โครงการมหกรรมส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทย 5) หลักสังคหวัตถุ 4 ธรรม เครื่องยึดเหนี่ยวใจนักเรียนให้เกิดความรักในการฝึกมารยาทไทย มี 4 คือ 1) ทาน การให้ความรู้ และแนะนำสั่งสอน 2) ปิยวาจา วาจาอ่อนหวานว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยความรัก ความ เมตตา 3) อุตถจริยา การประพฤติประโยชน์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมในการสร้างกิริยาวาจาที่ถือว่า เรียบร้อย การปฏิบัติตนโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ชัดเจนให้เป็นไปตามความนิยมยอมรับ ของสังคมแต่ละสังคม 4) สมานัตตตา การสอนนักเรียนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย นำพาฝึก มารยาทไทยอย่างต่อเนื่องเพื่อชัดเจนนักเรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดี สง่างาม อนุรักษ์มารยาทไทยให้ คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ คือ 1) โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานของ โรงเรียน ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่ง พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้าน การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณีในเรื่องดังต่อไปนี้” 1)

ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่าง 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง 3) ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่าง 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่าง 2) การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดนโยบายหลักด้านการรักษา สืบต่อมรดกทางวัฒนธรรม และความภูมิใจในความเป็นไทย ด้วยการปลูกจิตสำนึก ส่งเสริมค่านิยมและอัตลักษณ์ความเป็นไทย ผ่านกิจกรรมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) แนวทางการประเมิน แนวทางการประเมินตามแบบมารยาทไทย (ตามแบบของกระทรวงวัฒนธรรม) ในด้าน 1) ด้านการแสดงความเคารพ 2) ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 3) ด้านการยืน 4) ด้านการเดิน 5) ด้านการนั่ง

ส่วนที่ 4 เจาะลึกความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น นโยบาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียนในการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพให้แก่ นักเรียน โดยรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โดยผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมโดยเป็นหลักการฝึกมารยาทไทย กิริยาวาจาที่แสดงออกด้วยความสุภาพเรียบร้อย ดึงดูด และประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบแผนที่ได้กำหนดขึ้น เป็นการแสดงกิริยาให้เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และกาลเทศะ มารยาทไทยถือเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติการเห็นคุณค่าอนุรักษ์และมีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบแผน โดยโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือผลักดันให้เกิดการฝึกมารยาทไทยให้แก่เด็กนักเรียนโดยเฉพาะระดับประถมศึกษาซึ่งต้องอาศัยโครงการส่งเสริมบุคลิกภาพเข้ามาช่วยเหลือให้เกิดกิจกรรมการส่งเสริมมารยาทไทยอย่างต่อเนื่อง โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ **รุ่งฤทัย จตุรภูษพรพงศ์** ได้ทำวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งเสริมการแสดงมารยาทไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า “ความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทย การอบรมสั่งสอนครอบครัว และการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียนอยู่ในระดับมาก การได้รับอิทธิพลจากสื่อ ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีเพศ และโอกาสการพูดคุยกับพ่อแม่ต่างกัน มีมารยาทต่างกัน นอกนั้นไม่

พบความแตกต่าง ครอบคลุม เพื่อน และความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทย สามารถร่วมกันทำนุบำรุง
แสดงมารยาทไทยได้ ร้อยละ 31.60”¹⁴

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาการส่งและการรับสิ่งของในแต่ละประเภทให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติฝึกการส่งและการรับสิ่งของในแต่ละประเภทให้เกิดความชำนาญ
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านการส่งและการรับสิ่งของ เช่น กิจกรรมการประกวดมารยาทไทย เป็นต้น
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุน และชื่นชมผู้ที่ส่งและการรับสิ่งของอย่างถูกต้อง สวยงาม และเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ศึกษาการส่งและการรับสิ่งของในแต่ละประเภทให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้
2. ฝึกการส่งและการรับสิ่งของในแต่ละประเภทให้เกิดความชำนาญ
3. ส่งและการรับสิ่งของในงานต่างๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม
4. เข้าร่วมกิจกรรมด้านการส่งและการรับสิ่งของ เช่น กิจกรรมการประกวดมารยาทไทย เป็นต้น
5. แนะนำและถ่ายทอดด้านการส่งและการรับสิ่งของอย่างถูกต้องเหมาะสมให้แก่ผู้อื่น
6. สนับสนุน และชื่นชมผู้ที่ส่งและการรับสิ่งของอย่างถูกต้อง สวยงาม และเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

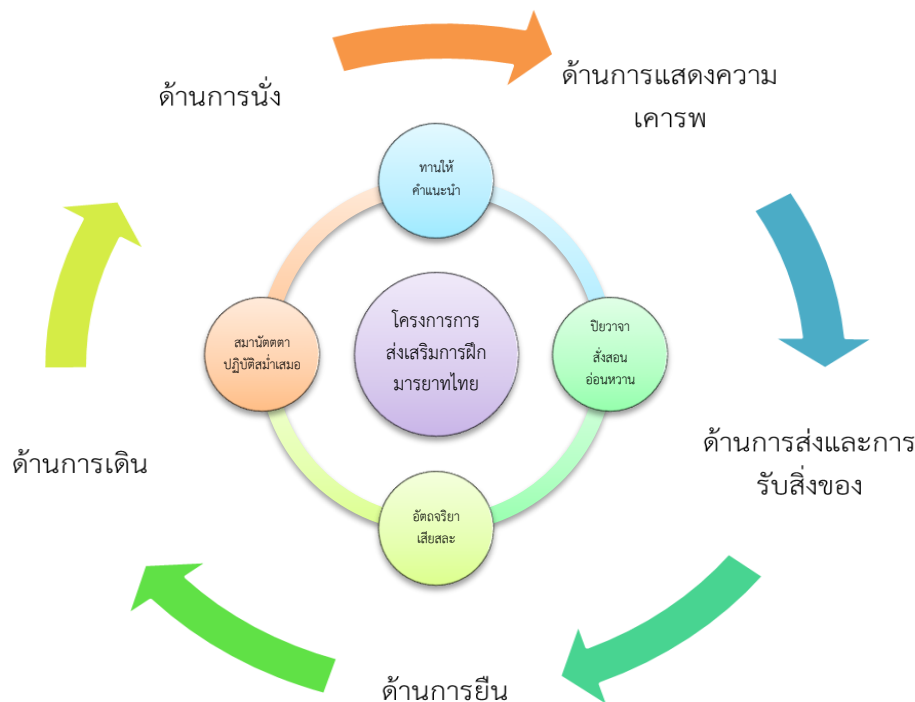
1. ควรศึกษามารยาทไทยในการส่งและการรับสิ่งของแก่เด็กและเยาวชน
2. ควรศึกษากิจกรรมมารยาทไทยในการส่งและการรับสิ่งของแก่เด็กและเยาวชน

¹⁴ รุ่งฤทัย จตุรฤชพรพงศ์, “ปัจจัยที่ส่งเสริมการแสดงมารยาทไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

3. ควรศึกษามารยาทไทยในการส่งและการรับสิ่งของของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

6. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนารูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “TPL”

ที่มา : นางสาวกัลยรัตน์ คำคุณเมือง, 2564.

คำอธิบายสัญลักษณ์

แผนภาพที่ 4.3 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธรูปธรรมของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยผู้วิจัยสรุปได้เป็นองค์ความรู้ “TPS” ดังนี้

T หมายถึง Thai Manners หลักการฝึกมารยาทไทย กิริยาวาจาที่แสดงออกด้วยความสุภาพเรียบร้อย ดึงาม และประเพณีปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบแผนที่ได้กำหนดขึ้น การแสดงกิริยาให้เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และกาลเทศะ มารยาทไทยถือเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติ การเห็นคุณค่าอนุรักษ์และมีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบแผน มารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพ ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการแสดงความเคารพ 2) ด้านการส่งและการรับสิ่งของ 3) ด้านการยืน 4) ด้านการเดิน 5) ด้านการนั่ง

P หมายถึง Project โครงการส่งเสริมการฝึกมารยาทไทยส่งเสริมบุคลิกภาพด้วยพุทธนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น โครงการมหกรรมส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทย

S หมายถึง Saṅgahavatthu 4 หลักสังคหวัตถุ 4 ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจนักเรียนให้เกิดความรักในการฝึกมารยาทไทย มี 4 คือ 1) ทาน การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน 2) ปิยวาจา วาจาอ่อนหวานว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา 3) อุตถจริยา การประพฤติประโยชน์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมในการสร้างกิริยาวาจาที่ถือว่าเรียบร้อย การปฏิบัติตนโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ชัดเจนให้เป็นไปตามความนิยมยอมรับของสังคมแต่ละสังคม 4) สมานัตตา การสอนนักเรียนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย นำพาฝึกมารยาทไทยอย่างต่อเนื่องเพื่อชัดเจนนักเรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดี สง่างาม อนุรักษ์มารยาทไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. กระทรวงวัฒนธรรม. มารยาทไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2558.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ ร.ส.พ.. 2555.
- . คู่มือครูการปฏิบัติงานต้องการครู. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2559.
- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ. 2560.

- สลิต ปันเปี่ยมรัชฎ์. SME เข้มแข็ง. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารกรุงเทพ 2553.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. สังคมวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา. 2553.
- จิรพันธ์ พิมพ์พันธุ์ . กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิก. 2559.
- ชลลดา ทวีคุณ. เทคนิคการพัฒนาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. 2556.
- ชลลดา ทวีคุณ. เทคนิคการพัฒนาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร ช โอเดียนสโตร์ 2556.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์ และคณะ. หลักการดำรงชีวิตในสังคม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2536.
- ทินวัฒน์ มฤตพิทักษ์. พุดได้ พุดเป็น. กรุงเทพมหานคร: โอ เอสพรีนติ้ง เฮาส์. 2529.
- ทิตนา แหมมณี. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.
- ธงชัย สันติวงษ์. องค์การ และบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. 2561.
- ธีระ รุญเจริญ. การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ธนาเพลส. 2553.
- นงคราญ จันทรวงษ์ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา. 2561.
- นิตยา เปลื้องนุชง. การบริหารหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 4. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2557.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น. 2545.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัทแอคทีฟพรีน. 2558.

